

B. P. HASDEU DESPRE FOLCLORUL UCRAINEAN

MAGDALENA LÁSZLÓ

Problema pe care ne propunem să o tratăm în acest articol se încadrează într-o temă mai vastă, neabordată încă în literatura științifică: Hasdeu și Ucraina.

B. P. Hasdeu se numără printre puținii învățați români care au cunoscut istoria și cultura Ucrainei, rezervându-le un loc în preocupările lor științifice. Interesul pentru Ucraina i-a fost trezit pentru prima dată de tatăl său, Alexandru Hasdeu, care în tinerețe fusese student la Harkov și membru al cercului romantic ucrainofil al lui Sreznevski. Se știe de altfel că Alexandru Hasdeu a scris și câteva lucrări despre cultura ucraineană, în speță despre cunoscutul filozof iluminist ucrainean Grigori Sawici Skovoroda¹. Mai târziu, interesul lui B. P. Hasdeu pentru Ucraina a fost alimentat de studiile pe care le-a făcut la Universitatea din Harkov, probabil între 1852 și 1857².

Informațiile primite la Universitate nu puteau fi prea întinse și nici deosebit de exacte: aici domnea spiritul cazon, reacționar și șovin, caracteristic pentru regimul lui Nicolae I³. Dar, în ciuda tendințelor de rusificare și a disprețului profesat pentru «Malorosia», regimul țarist era obligat să facă unele concesii patriotismului local al reprezentanților clasei stăpînitoare și astfel la Harkov se studia în acei ani ca o disciplină aparte «Istoria ținutului de Sud-vest» (singura denumire acceptată de țarism pentru Ucraina). Este posibil ca Hasdeu să fi audiat aceste cursuri. Nu trebuie să uităm nici faptul că printre profesorii săi se afla și unul din primii culegători ai folclorului ucrainean, poetul romantic A. Metlinski⁴.

Interesul lui B. P. Hasdeu pentru Ucraina în această perioadă este atestat și de faptul că printre cărțile donate bibliotecii din Iași curînd după venirea

¹ Despre activitatea lui Al. Hasdeu vezi articolul lui I. C. Chițimia: *B. P. Hasdeu și problemele de folklor*, în «Studii și cercetări de istorie literară și folclor», Anul I (1952), Nr. 1—4, p. 164—165, precum și articolul lui I. Varticean: *Богдан Петричейку Хадзеу и русская культура*, în culegerea «Страницы дружбы», Chișinău, 1958, p. 197—204.

² E. Dvoicenco, *Începuturile literare ale lui B. P. Hasdeu*, București, 1936, p. 24.

³ Cu privire la situația disciplinelor umaniste în Universitatea din Harkov în anii respectivi vezi A. Pipin, *История русской этнографии*, v. III, Petersburg, 1891, p. 423.

⁴ Cf. «Columna lui Traian», iulie 1876, p. 328.